

Grunnlovsforslag nr. 15

(2007–2008)

Grunnlovsforslag fra Aanund Hylland og Finn-Erik Vinje, vedtatt til fremsettelse av Carl I. Hagen, Inge Lønning, Berit Brørby, Ola T. Lånke og Olav Gunnar Ballo

Dokument nr. 12:15 (2007–2008)

Grunnlovsforslag fra Aanund Hylland og Finn-Erik Vinje, vedtatt til fremsettelse av Carl I. Hagen, Inge Lønning, Berit Brørby, Ola T. Lånke og Olav Gunnar Ballo, om endringer i Grunnloven §§ 30, 61, 100 og 106 (retting av språklige feil)

Til Stortinget

BAKGRUNN

I september 2004 fremmet vi en rekke forslag til retting av språklige feil i Grunnloven. Forslagene ble vedtatt til fremsettelse av Jørgen Kosmo og Kjell Engebretsen og er trykt i Dokument nr. 12:8 (2003–2004). De ble enstemmig anbefalt av kontroll- og konstitusjonskomiteen, jf. Innst. S. nr. 74 (2005–2006), og enstemmig vedtatt av Stortinget 2. februar 2006.

Grunnloven er skrevet på et språk som i dag virker alderdommelig. Ifølge tradisjonen skal forslag til grunnlovsendringer formuleres i samme språkform. Grunnlovens ortografi har – i motsetning til hva mange har trodd – ikke stått uendret siden 1814. I 1903 ble det gjennomført en moderat modernisering av skrivemåten av en rekke ord.

Språkformen fra 1903 må betraktes som normen for utforming av grunnlovsforslag i dag. Denne er etter hvert blitt fremmed for dem som utformer grunnlovsforslag. Dette har ført til at forslag, og dermed vedtatte grunnlovsendringer, har inneholdt språklige feil. Dels er moderne rettskrivning og grammatikk brukt i tilfeller der dette strider mot 1903-normen, dels forekommer "hyper-arkaiseringer", altså formuleringer som ser gammeldagse ut, men som ikke er korrekte ifølge normen.

Mange feil ble rettet gjennom forslaget nevnt foran. Bakgrunnen er nærmere framstilt i Dokument nr.

12:8 (2003–2004). En detaljert beskrivelse av språklige aspekter ved Grunnloven er å finne i Finn-Erik Vinje: *Frihetens palladium – i språklig belysning: Om språket i Grunnloven*, utarbeidet på oppdrag fra Stortingets presidentskap og utgitt av Stortinget i 2002.

Likevel er ikke gjeldende tekst feilfri. Dels er det kommet inn nye feil i endringer vedtatt etter september 2004, dels ble et par feil oversett i forrige runde.

Grunnloven er både det øverste rettslige grunnlaget for vårt statsstyre og et viktig nasjonalt symbol. Etter vårt syn er det ikke akseptabelt at denne teksten inneholder åpenbare språklige feil. Dette standpunktet har Stortinget sluttet seg til ved å vedta våre forslag fra 2004.

Det må understrekes at vi her ikke tar opp forslag om språklig modernisering av Grunnloven. Slike forslag blir eventuelt fremmet separat. I denne sammenhengen er poenget at så lenge man holder fast ved Grunnlovens alderdommelige språkform, bør den gjennomføres konsekvent.

Forslagene innebærer ingen realitetsendring. Det kan synes unødvendig å gå gjennom den omfattende, formelle prosedyren for grunnlovsendring for å få vedtatt noe som innholdsmessig ikke er ment som endring. Denne prosedyren bør – kan det hevdes – være forbeholdt substansielle endringer.

I 1903 gjennomførte man den språklige revisjonen av Grunnloven uten formelt grunnlovsvedtak, og også siden er feil blitt rettet på samme måte. I 2004 uttalte imidlertid Stortingets presidentskap at "også rent språklige endringer i Grunnlovens tekst [krever] fremsettelse av formelt grunnlovsforslag og behandling i samsvar med § 112". Kontroll- og konstitusjonskomiteen har sluttet seg til dette, jf. Innst. S. nr. 74 (2005–2006), side 4. Retting av feil må derfor skje som formell grunnlovsendring.

Oversikt over forslagene

Det dreier seg om separate forslag, som kan vedtas eller forkastes uavhengig av hverandre. Følgende fire feil er foreslått rettet:

I samband med revisjonen av riksrettsordningen i 2007 ble også § 30 endret. Preposisjonen "mot" fikk da denne moderne formen, mens det etter normen skal være "mod".

I § 61 er adjektivet "stemmeberettiget" uten grunn skrevet med stor forbokstav.

Da § 100 om ytringsfrihet ble revidert i 2004, ble formen "Grændser" brukt i tredje ledd. Dette er en hyper-arkaisering. Korrekt ifølge normen er "Grænser". Denne formen forekommer for øvrig i § 25, som sist ble endret i 1917.

I § 106 første punktum forekommer et verb i entall, "skal", der subjektet står i flertall; jf. andre punktum i samme paragraf, der korrekt form er brukt.

FORSLAG

Det fremmes følgende

f o r s l a g :

Forslag A:

§ 30 tredje ledd første punktum skal lyde:

Finder noget Medlem af Statsraadet, at Kongens Beslutning er stridende mod Statsformen eller Rigets

Love, er det Pligt at gjøre kraftige Forestillinger derimod samt at tilføie sin Mening i Protokollen.

Forslag B:

§ 61 skal lyde:

Ingen kan vælges til Repræsentant uden at være stemmeberettiget.

Forslag C:

§ 100 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Der kan kun sættes slige klarlig definerede Grænser for denne Ret, hvor særlig tungtveiende Hensyn gjøre det forsvarligt holdt op imod Ytringsfrihedens Begrundelser.

Forslag D:

§ 106 første punktum skal lyde:

Saaavel Kjøbesummer som Indtægter af det Geistligheden beneficerede Gods skulle blot anvendes til Geistlighedens Bedste og Oplysningens Fremme.

2. september 2008

Aanund Hylland

Finn-Erik Vinje

Vedtatt til fremsettelse

30. september 2008

Carl I. Hagen

Inge Lønning

Berit Brørby

Ola T. Lånke

Olav Gunnar Ballo

Referert i Stortingets møte 30. september 2008.

"Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg."

Thorbjørn Jagland
president

Signe Øye
sekretær